

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
CZWARTA SEKCJA

SPRAWA KORAL przeciwko POLSCE

SKARGA nr 52518/99

WYROK* – 5 listopada 2002 r.

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba składająca się z następujących sędziów:

Sir N. BRATZA, *przewodniczący*,
Pani E. PALM,
Pani V. STRÁŽNICKÁ,
Pan M. FISCHBACH,
Pan J. CASADEVALL,
Pan R. MARUSTE,
Pan L. GARLICKI, *sędziowie*,
oraz Pan M. O'BOYLE, *kanclerz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 15 października 2002 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 52518/99), wniesionej w dniu 11 maja 1999 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału na podstawie art. 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”), przez obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, Zygmunta Korala („skarżący”).

* Wyrok stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez art. 44 ust. 2 Konwencji. Tekst wyroku może podlegać korekcie edytorskiej, przed jego opublikowaniem w ostatecznej wersji.

2. Polski Rząd („Rząd”) reprezentowany był przez swojego Pełnomocnika, pana Krzysztofa Drzewickiego z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący zarzucał, że jego sprawa nie była rozpatrzona w rozsądnym terminie, z naruszeniem art. 6 ust. 1 Konwencji.

4. Skarga została przydzielona Czwartej Sekcji Trybunału (art. 52 ust. 1 Regulaminu Trybunału). Wewnątrz tej Sekcji ustanowiono Izbę (art. 27 ust. 1 Konwencji), która miała zająć się sprawą zgodnie z art. 26 ust. 1 Regulaminu Trybunału. Dnia 12 grudnia 2000 r. Czwarta Sekcja podjęła decyzję o zakomunikowaniu Rządowi skargi dotyczącej długości trwania postępowania. Tego samego dnia oddalona została pozostała część skargi. Skardze został nadany charakter priorytetowy, zgodnie z art. 41 Regulaminu Trybunału.

5. Dnia 1 listopada 2001 r. Trybunał zmienił skład Sekcji (art. 25 ust. 1 Regulaminu). Niniejsza sprawa została przydzielona do nowo utworzonej Trzeciej Sekcji.

6. Decyzją z dnia 10 stycznia 2002 r. Trybunał uznał skargę za dopuszczalną.

7. Następnie sprawa została przekazana do Czwartej Sekcji.

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

8. Skarżący urodził się w 1918 r. i mieszka w Krakowie, w Polsce.

9. Dnia 28 maja 1971 r. Sąd Powiatowy w Chrzanowie wydał postanowienie stwierdzające, że na podstawie testamentu M.H. (teściowej skarżącego) jej majątek odziedziczyły jej trzy córki Z.Z., H.Ś.-Z. i M.K. (żona skarżącego) oraz jej wnuczka (M.S.).

Dnia 30 czerwca 1977 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieście postanowił, że skarżący nabył spadek po swojej zmarłej żonie.

1. Fakty przed dniem 1 maja 1993 r.

10. Dnia 15 października 1977 r. Z.Z., H.Ś.-Z. i M.S. („wnioskodawczynie”) złożyły do Sądu Rejonowego w Krakowie wniosek o podział spadku po M.H. Majątek spadkowy składał się z trzech działek ziemi, domu i do tej pory był użytkowany w częściach. Skarżący był uczestnikiem¹ tego postępowania jako spadkobierca swojej żony.

¹ Ang. *party* – strona, w postępowaniu nieprocesowym występują jednak uczestnicy – przyp. tłum.

11. Dnia 30 maja 1979 r. Sąd Rejonowy w Krakowie wydał postanowienie o dziale spadku. W wyniku rewizji skarżącego, dnia 16 listopada 1979 r. Sąd Wojewódzki w Krakowie zmienił częściowo decyzję sądu pierwszej instancji.

12. Dnia 3 października 1980 r., w wyniku rewizji nadzwyczajnej złożonej przez Ministra Sprawiedliwości, Sąd Najwyższy uchylił oba postanowienia i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania do sądu pierwszej instancji.

13. Dnia 29 stycznia 1985 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie. Dnia 11 września 1985 r. Sąd Wojewódzki uchylił to postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Dnia 16 czerwca 1986 r. Sąd Rejonowy wydał kolejne postanowienie, które zostało następnie uchylone dnia 18 września 1987 r. przez Sąd Wojewódzki.

14. Dnia 26 października 1988 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie. Dnia 3 lutego 1989 r. Sąd Wojewódzki oddalił złożoną przeciwko temu postanowieniu rewizję skarżącego.

15. Dnia 14 września 1989 r., w wyniku rewizji nadzwyczajnej złożonej przez Ministra Sprawiedliwości, Sąd Najwyższy częściowo uchylił postanowienia obu sądów niższych instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi rejonowemu. Dnia 14 września 1989 r. postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 26 października 1988 r. stało się prawomocne w zakresie działu majątku spadkowego. Dalsze postępowanie dotyczyło jedynie wysokości spłat spadkowych za określone udziały w spadku.

16. Przed dniem 1 maja 1993 r. Sąd Rejonowy, Sąd Wojewódzki i Sąd Najwyższy przeprowadziły łącznie 38 rozpraw. W tym czasie sądy prowadzące sprawę przesłuchały co najmniej piętnastu świadków i pięciu biegłych. Sądom przedłożono jedenaście opinii biegłych, przeprowadzono pięć wizji lokalnych. Skarżący pięciokrotnie składał wnioski o wyłączenie sędziów rozpatrujących sprawę, co spowodowało opóźnienie około dziesięciu miesięcy. Postępowanie było dwukrotnie zawieszone (dnia 23 maja 1980 r. przez Sąd Najwyższy i dnia 13 lipca 1982 r. przez Sąd Rejonowy), co spowodowało opóźnienie około jedenastu miesięcy.

2. Fakty po dniu 30 kwietnia 1993 r.

17. Dnia 1 lipca 1993 r. Sąd Rejonowy postanowił zlecić ekspertowi R.L. przygotowanie nowej opinii. Dnia 15 września 1993 r. skarżący zakwestionował biegłego i zwrócił się do sądu o zlecenie przygotowania opinii dodatkowej biegłemu A.S.

18. Dnia 11 października 1993 r. biegły R.L. przedłożył Sądowi Rejonowemu swoją opinię. W trakcie opracowywania opinii nastąpiły pewne trudności spowodowane zachowaniem stron. Dnia 6 listopada 1993 r.

skarżący ponownie zwrócił się do sądu o zlecenie przygotowania opinii innemu biegłemu.

19. Dnia 10 listopada 1993 r. skarżący złożył wniosek o wyłączenie sędziego przewodniczącego. Dnia 18 listopada 1993 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek skarżącego, jako nieuzasadniony.

20. Dnia 30 listopada 1993 r. skarżący zwrócił się do sądu o wydanie zarządzenia tymczasowego oraz o wpisanie do księgi wieczystej informacji o toczącym się w odniesieniu do spadku postępowaniu.

21. Dnia 1 grudnia 1993 r. wnioskodawczynie przedłożyły swoje uwagi, co do opinii biegłego. Dnia 10 stycznia 1994 r. skarżący przedłożył swoje uwagi. Zwrócił się także do sądu o zlecenie przygotowania opinii innemu biegłemu. Dnia 11 stycznia 1994 r. złożył do sądu kolejne pisma procesowe.

22. Dnia 17 stycznia 1994 r. Sąd Rejonowy przeprowadził rozprawę. Oddalił wniosek skarżącego z dnia 30 listopada 1993 r. Dnia 18 lutego 1994 r. skarżący zwrócił się do sądu o powołanie wskazanego świadka oraz przedłożył dalsze uwagi co do opinii biegłego.

23. Dnia 10 marca 1994 r. biegły R.L. przedłożył sądowi kolejną opinię. Dnia 21 kwietnia 1994 r. wnioskodawczynie przedłożyły swoje uwagi co do tej opinii. Zgodziły się w zasadzie z wnioskami zawartymi w opinii, ale zażądały przygotowania dalszej opinii dodatkowej.

24. Dnia 4 lipca 1994 r. skarżący zwrócił się do sądu o wydanie zarządzenia tymczasowego. Sąd Rejonowy wyznaczył rozprawę na dzień 15 lipca 1994 r. Została ona odroczone do 9 września 1994 r. na wniosek wnioskodawczyń. Dnia 22 sierpnia 1994 r. skarżący złożył wniosek o wyłączenie sędziego przewodniczącego.

25. Dnia 9 września 1994 r. sąd przeprowadził rozprawę i przesłuchał biegłego. Dnia 21 września 1994 r. sąd oddalił wniosek skarżącego z dnia 4 lipca 1994 r. Dnia 30 września 1994 r. biegły przedłożył odpowiedź na uwagi skarżącego do jego opinii.

26. Dnia 19 października 1994 r. skarżący złożył zażalenie na postanowienie z dnia 21 września 1994 r. Dnia 5 grudnia 1994 r. skarżący uzupełnił braki formalne w swoim zażaleniu i wpłacił opłatę od złożenia zażalenia. Dnia 22 grudnia 1994 r. Sąd Wojewódzki w Krakowie oddalił zażalenie skarżącego. Dnia 2 stycznia 1995 r. akta sprawy zostały zwrócone do Sądu Rejonowego.

27. Dnia 28 kwietnia 1995 r. skarżący złożył do sądu odpowiedź na pismo biegłego z dnia 30 września 1994 r. Dnia 5 maja 1995 r. sąd przeprowadził rozprawę i przesłuchał dwóch świadków oraz biegłego R.L.

28. Dnia 16 sierpnia 1995 r. skarżący zwrócił się do sądu o zlecenie przygotowania opinii innemu biegłemu. Dnia 18 września 1995 r. skarżący zwrócił się do sądu o wydanie zarządzenia tymczasowego o zabezpieczeniu

jego roszczeń w postępowaniu. Dnia 22 września 1995 r. sąd przeprowadził rozprawę. Oddalił wniosek skarżącego o wydanie zarządzenia tymczasowego i nakłaniał uczestników do zawarcia ugody. Tego samego dnia, na zgodny wniosek uczestników, sąd zawiesił postępowanie.

29. Dnia 22 listopada 1995 r. skarżący zwrócił się do sądu o podjęcie zawieszonego postępowania, ponieważ nie zgadzał się z wysokością opłat spadkowych, jaką zaproponowały mu wnioskodawczynie (w ramach ugody). Dnia 6 grudnia 1995 r. sąd oddalił wniosek.

30. Dnia 17 stycznia 1996 r. skarżący ponownie zwrócił się do sądu – tym razem z sukcesem – o podjęcie zawieszonego postępowania. Dnia 16 lutego 1996 r. sąd przeprowadził rozprawę. Przesłuchał dwóch świadków oraz nałożył karę grzywny na innego świadka, który był nieobecny na rozprawie. Rozprawa wyznaczona na dzień 22 marca 1996 r. została odroczona na wniosek wnioskodawczyń.

31. Na rozprawie przeprowadzonej dnia 23 kwietnia 1996 r. sąd przesłuchał jednego świadka. Sąd wyznaczył wszystkim wnioskodawczynom czternastodniowy termin na przedłożenie propozycji co do przeszacowania wartości obiektów uwzględnionych w opinii biegłego.

32. Dnia 6 maja 1996 r. skarżący zwrócił się do sądu o zlecenie przygotowania opinii innemu biegłemu. Sąd przychylił się do tego wniosku i rozpoczął poszukiwania innego biegłego. Dwóch biegłych odmówiło przygotowania opinii. W późniejszym, nieokreślonym terminie, biegły J.W. zgodził się przygotować opinię.

33. Dnia 11 lutego 1997 r. biegły J.W. przedłożył sądowi swoją opinię. Dnia 14 kwietnia 1997 r. wnioskodawczynie zakwestionowały opinię.

34. Dnia 29 kwietnia 1997 r. sąd zlecił biegłemu J.W. przygotowanie opinii dodatkowej, biorąc pod uwagę wartość rynkową majątku. Dnia 19 maja 1997 r. biegły odpowiedział, że nie jest w stanie tego zrobić. Tego samego dnia sąd zlecił kolejnemu biegłemu, W.O., przygotowanie opinii, w celu określenia wartości rynkowej majątku (biorąc za punkt wyjścia dzień 26 października 1988 r., czyli datę kiedy sąd zadecydował o przyznaniu majątku S.Z.).

35. Dnia 12 czerwca 1997 r. sąd przeprowadził, w obecności biegłego oraz wnioskodawczyń, wizję lokalną. Dnia 27 czerwca 1997 r. biegły przedłożył swoją opinię. Dnia 25 lipca 1997 r. wnioskodawczynie zwróciły się do sądu o zmianę terminu rozprawy wyznaczonej na 11 września 1997 r. Dnia 29 lipca 1997 r. sąd oddalił ten wniosek.

36. Dnia 8 sierpnia 1997 r. skarżący złożył swoje uwagi co do opinii biegłego, w których sprzeciwił się wnioskowi biegłego. Dnia 27 sierpnia 1997 r. skarżący zwrócił się do sądu o wezwanie na rozprawę biegłego J.W., w celu złożenia przez niego wyjaśnień, co do różnic w wartości majątku zawartych w dwóch opiniach.

37. Dnia 11 września 1997 r. Sąd Rejonowy przeprowadził rozprawę. Sąd zakończył rozpatrywanie sprawy. Dnia 12 września 1997 r. skarżący zwrócił się do sądu o zlecenie przygotowania jeszcze jednej opinii biegłego.

38. Dnia 25 września 1997 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie i zadecydował o obowiązku S.Z. spłacenia udziału skarżącego w majątku. Oddalił roszczenia skarżącego dotyczące nakładów oraz podziału domu, ponieważ te kwestie zostały już rozstrzygnięte w postanowieniu z dnia 26 października 1988 r. (*res iudicata*). Sąd oparł swoje postanowienie wyłącznie na opinii z dnia 27 czerwca 1997 r. przygotowanej przez biegłego W.O., która szacowała wartość rynkową majątku. Uznał, że opinie przygotowane przez biegłych A.S. i J.W. były nieaktualne. W odniesieniu do opinii przygotowanej przez biegłego R.L. sąd stwierdził, że nie powinna ona być brana pod uwagę.

39. Dnia 16 października 1997 r. skarżący złożył apelację oraz wniosek o zwolnienie go z opłaty sądowej od wniesienia apelacji. W dniach 22 i 23 października wnioskodawczyni złożyły swoje apelacje. Dnia 25 listopada 1997 r. Sąd Rejonowy zwolnił skarżącego z opłaty od apelacji.

40. Dnia 17 grudnia 1997 r. akta sprawy zostały przekazane do Sądu Wojewódzkiego. Dnia 18 grudnia 1997 r. skarżący złożył wniosek o wyłączenie dwóch sędziów tego sądu. Dnia 19 lutego 1998 r. Sąd Wojewódzki przeprowadził rozprawę. Została ona odroczonego do dnia 3 kwietnia 1998 r. z powodu nieobecności świadka. W późniejszym terminie sąd przesłuchał świadka i biegłego W.O. Sąd zakończył rozpatrywanie sprawy i odroczył wydanie postanowienia do dnia 8 kwietnia 1998 r. Dnia 7 kwietnia 1998 r. sąd oddalił wniosek skarżącego z dnia 18 grudnia 1997 r. Dnia 18 kwietnia 1998 r. Sąd Wojewódzki oddalił obie apelacje.

41. Dnia 9 kwietnia 1998 r. skarżący złożył zapowiedź kasacji. Dnia 19 maja 1998 r. złożył do Sądu Wojewódzkiego wniosek o zwolnienie go z opłat sądowych od wniesienia kasacji. Dnia 1 czerwca 1998 r. złożył kasację. Dnia 5 czerwca 1998 r. Sąd Wojewódzki oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych. Dnia 10 czerwca 1998 r. skarżący wniósł opłatę.

42. Dnia 9 grudnia 1998 r. Sąd Najwyższy rozpatrzył i oddalił kasację skarżącego.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ART. 6 UST. 1 KONWENCJI

43. Skarżący zarzucał, że postępowanie w jego sprawie nie zostało zakończone w „rozsądnym terminie”, w sprzeczności z art. 6 ust. 1 Konwencji, który w omawianym zakresie brzmi następująco:

„Każdy ma prawo ... do rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd ... przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym ...”

44. Rząd zakwestionował takie stanowisko.

A. Okres podlegający rozpatrzeniu

45. Trybunał zauważa przede wszystkim, że postępowanie rozpoczęło się 15 października 1977 r. (patrz pkt 10 powyżej). Jednakże, okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się dnia 1 maja 1993 r., kiedy weszła w życie deklaracja Polski o uznaniu prawa do składania skarg indywidualnych, na podstawie dawnego art. 25 Konwencji. Postępowanie zostało zakończone dnia 9 grudnia 1998 r. przez Sąd Najwyższy (patrz pkt 42 powyżej). Trwało więc ono dwadzieścia jeden lat, jeden miesiąc i dwadzieścia pięć dni, z czego jurysdykcji Trybunału *ratione temporis* podlega jedynie okres pięciu lat, siedmiu miesięcy i ośmiu dni.

46. Trybunał przypomina, że aby ocenić zasadność długości trwania rozpatrywanego okresu, należy wziąć pod uwagę stan sprawy w dniu 1 maja 1993 r. (patrz, m.in., *Humen przeciwko Polsce* [GC], nr 26614/95, §§ 58-59, 15 października 1999 r., niepublikowany).

B. Rozsądna długość postępowania

1. Stanowisko skarżącego

47. Skarżący uważał, że postępowanie w jego sprawie trwało dłużej niż 21 lat. Utrzymywał dalej, że ogólna długość postępowania nie może być usprawiedliwiona znacznym stopniem zawłośc sprawy.

Skarżący zarzucał ponadto, że w sprawie doszło do znacznych okresów bezczynności po stronie sądów: w latach 1980-1983 oraz 1989-1997. Uważał ponadto, że sądy były odpowiedzialne za opóźnienia wynikające z powolnego przygotowywania przez biegłych opinii.

48. Podkreślał, że biorąc uwagę jego podeszły wiek, nadmierna długość trwania postępowania naraziła go na poważny stres.

2. Stanowisko Rządu

49. Rząd twierdził, że sprawa była wyjątkowo skomplikowana, z uwagi na trudności w oszacowaniu wartości majątku. W związku z tym, sądy zmuszone były skorzystać z wielu opinii biegłych.

50. Ponadto twierdził, że sądy wykazały należyłą staranność w prowadzeniu sprawy.

51. W podsumowaniu Rząd podkreślił, że skarżący w znaczącym stopniu przyczynił się do przedłużenia czasu postępowania. W szczególności,

sześciokrotnie składał do sądu wnioski o zlecenie przygotowania przez biegłych opinii.

3. Ocena Trybunału

52. Trybunał przypomina, że rozsądna długość trwania postępowania musi być oceniona w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności stopnia zawiłości sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżącego (patrz, m.in., *Frydlender przeciwko Francji* [GC], nr 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII; *Humen przeciwko Polsce*, cytowany powyżej, § 60).

53. W odniesieniu do stopnia zawiłości sprawy, Trybunał zauważa, że po przekazaniu sprawy przez Sąd Najwyższy dnia 14 września 1989 r. Sąd Rejonowy korzystał z opinii czterech różnych biegłych. Jednakże, jedynie ostatnia opinia, przedłożona sądowi dnia 27 czerwca 1997 r., została uwzględniona przez sąd w postanowieniu wydanym dnia 25 września 1997 r., podczas gdy pozostałe zostały uznane przez sąd jako nie mające istotnego znaczenia (patrz pkt 38 powyżej).

W świetle powyższego oraz uwzględniając fakt, że konieczność uzyskania wielu opinii była wynikiem braku spójności decyzji podejmowanych przez sąd w odniesieniu do dopuszczenia dowodów, a także braku właściwego nadzoru nad pracą biegłych, Trybunał uważa, że stwierdzenie Rządu, iż sprawa była bardzo skomplikowana, nie jest przekonujące. Ponadto, oszacowanie wartości rynkowej majątku i, w konsekwencji, określenie wysokości spłat, jakie miały być poczynione na rzecz spadkobierców z tytułu udziałów w majątku, nie może być postrzegane jako kwestia szczególnie skomplikowana.

54. Rząd twierdził, że skarżący w znaczący sposób przyczynił się do przedłużenia postępowania (patrz pkt 51 powyżej). Trybunał uważa, iż prawdą jest, że skarżący dwukrotnie złożył wniosek o wyłączenie sędziego przewodniczącego. Jednakże nie wydaje się, aby te wydarzenia w znaczący sposób wydłużyły postępowanie.

55. Odnosząc się do postępowania władz Trybunał zauważa, że po wydaniu dnia 25 września 1997 r. postanowienia Sądu Rejonowego nie było opóźnień w postępowaniu przed Sądem Wojewódzki i Sądem Najwyższym, za które odpowiedzialnością można by obciążyć władze (patrz pkt. 38-42 powyżej).

Mimo to Trybunał uważa, że władze odpowiedzialne były za opóźnienia w działaniach zmierzających do uzyskania dowodów z opinii biegłych (patrz pkt. 17, 18, 23, 32-34 powyżej). W tym względzie Trybunał zauważa, że uzyskanie dowodów zmierzających do oceny kwestii spłat za udziały w

majątku zajęło Sądowi Rejonowemu osiem lat (w tym 4 lata i 4 miesiące po dniu 1 maja 1993 r.).

56. Na koniec, biorąc pod uwagę wagę postępowania dla skarżącego, Trybunał zauważa, że podeszły wiek skarżącego oraz ogólna długość trwania postępowania są czynnikami, które powinny mieć wpływ na przyspieszone rozpatrzenie sprawy.

57. Oceniając odpowiednie fakty w całości oraz mając na uwadze stan sprawy w dniu 1 maja 1993 r. Trybunał uważa, że wymóg „rozsądnego terminu” określony w art. 6 ust. 1 Konwencji nie był zachowany w tym przypadku.

58. W związku z tym doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

59. Zgodnie z art. 41 Konwencji:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

60. Skarżący domagał się przyznania mu kwoty 250 000 zł (ok. 62 500 euro) w ramach odszkodowania za szkody, jakich doznał w rezultacie długości trwania postępowania i za rzekomą utratę zdrowia spowodowaną przez nierozsądne opóźnienie w rozpatrywaniu jego sprawy.

61. Rząd uważał, że żądania skarżącego były nadmierne i zwrócił się do Trybunału o orzeczenie, że samo stwierdzenie naruszenia stanowić miałyby wystarczające zadośćuczynienie.

62. W odniesieniu do rzekomej szkody materialnej, Trybunał konkluduje na podstawie zgromadzonych dowodów, że skarżący nie wykazał, aby szkoda materialna, której naprawienia domagał się, została spowodowana przez nierozsądną długość zakwestionowanego postępowania. W konsekwencji, nie ma uzasadnienia dla przyznania mu jakiegokolwiek świadczenia z tego tytułu (patrz, *mutatis mutandis*, *Kudła przeciwko Polsce* [GC], nr 30210/96, § 164, ECHR 2000-XI).

63. Trybunał zauważa, że skarżący z pewnością odniósł szkodę o charakterze niematerialnym, jak niepokój i frustracja będące wynikiem przedłużającego się postępowania, które nie mogą być naprawione przez samo orzeczenie naruszenia.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy oraz dokonując oceny na zasadzie słuszności Trybunał przyznaje skarżącemu z tego tytułu kwotę 5000 EUR.

B. Koszty i wydatki

64. Skarżący nie domagał się zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w wyniku postępowania przed Trybunałem.

C. Odsetki z tytułu niewypłacenia zadośćuczynienia

65. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu niewypłacenia zadośćuczynienia powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego, plus trzy punkty procentowe (patrz wyrok *Christine Goodwin przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* [GC], skarga nr 28957, § 124, zostanie opublikowany w ECHR 2002).

Z tych przyczyn Trybunał jednogłośnie

1. UZNAJE, że doszło do naruszenia art. 6 Konwencji;

2. UZNAJE, że:

(a) pozwane Państwo ma wypłacić skarżącemu, z tytułu szkody niematerialnej, w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z art. 44 § ust. Konwencji, 5000 EUR (pięć tysięcy euro), które będą przeliczone na walutę polską według kursu z dnia uprawomocnienia się wyroku;

(b) zwykłe odsetki według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego, plus trzy punkty procentowe, będą płatne od tej sumy od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty;

3. ODDAŁA pozostałą część żądania skarżącego dotyczącego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono na piśmie dnia 5 listopada 2002 r., zgodnie z art. 77 ust. 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Kancierz Sekcji

Nicolas BRATZA
Przewodniczący